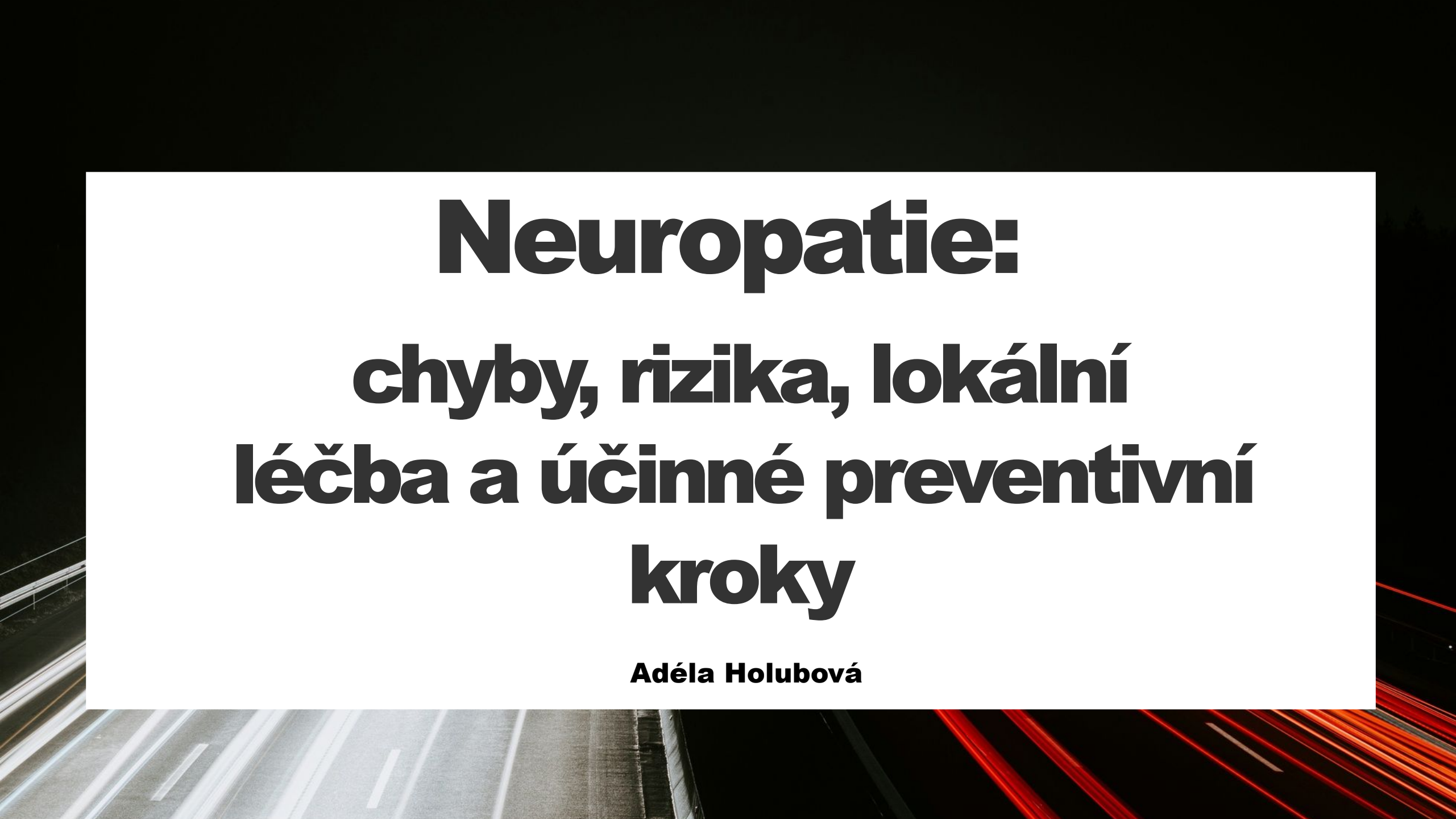

Neuropatie:

chyby, rizika, lokální léčba a účinné preventivní kroky

Adéla Holubová

Proč je toto téma důležité?

1. V České republice žijí statisíce pacientů s diabetem.
2. Každý diabetik má zvýšené riziko vzniku komplikací na DK.
3. SDN patří mezi nejzávažnější komplikace diabetu.
4. Včasné rozpoznání problému může zabránit amputaci.
5. Sestra z ADP se setkává s pacientem častěji. Má jedinečnou možnost zachytit první varovné příznaky.

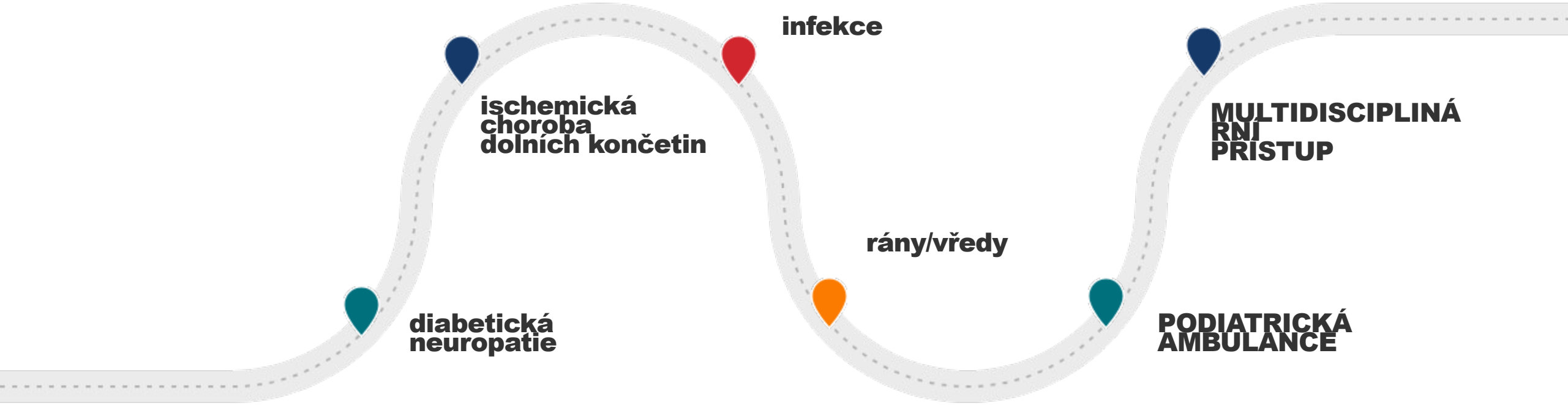

Sestra z ADP může být často první odborník, který změny na noze zaznamená

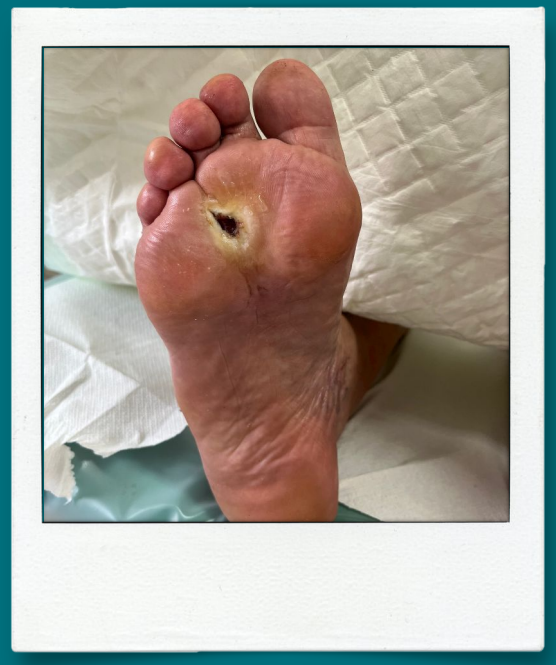
Co je syndrom diabetické nohy?

Závažná komplikace diabetu, při které dochází k poškození nervů, cév a tkání na dolních končetinách od kot směrem dolů

Rizikové faktory a postupy

Tři hlavní rizikové faktory

Neuropatie

ztráta citlivosti - bolest, teplo, chla

suchá a popraskaná kůž

změny postavení noh

Infekce

rychlé šířen

často bez výrazné boles

může vést k amputac

Ischemie

nedostatečné prokrven

špatné hojen

může vést k amputac

Neuropatie

Poškození nervů způsobené

- **dlouhodobou hyperglykemií**
- **poruchou mikrocirkulace**
- **metabolickými změnami**

ztráta citlivost

Neuropatie - pouze nohy?

Nejčastěji postihuje nohy a chodidla, později může zasáhnout i ruce.

Jaké příznaky můžeme pozorovat?

- brnění, pálení,
- mravenčení,
- necitlivost,
- pocit „ponožek“ či „rukavic“
- POZDĚJI: úplná ztráta ochranného čití,
- deformity nohy,
- opakovaná poranění, amputace

Nejčastější chyby pacientů

Chůze naboso, nulová kontrola nohou, nevhodná obuv, nevhodné ponožky, samoléč

Chůze naboso

- doma
- na zahradě
- na pláži

Nevhodné ponožky

- příliš těsný lem
  výrazné švy v
  oblasti prstů
  syntetické materiály
  (vlhkost), kompresn
  ponožky bez
  doporučení lékaře
  ponožky bez
  ochranného
  polstrování

Nevhodná obuv

- úzká, s tvrdými švy
  nová obuv bez
  kontroly otlaků

Úprava obuvi

Úprava obuvi

Nejčastější chyby zdravotníků

Kontrola pouze rány, nikoliv celé nohy

Pozdní odeslání do podiatrické ambulance

Podcenění drobného poranění

Ignorace hyperkeratóz

Nedostatečná edukace pacienta

Co můžeme na noze sledovat?

Při každé návštěvě:

barvu kůže

ischemie, infekce

teplotu nohy

infekce, CHAC

otok

infekce, CHAC

deformity

známky infekce

zarudnutí, otok
proteplení, porušena
funkce, zápach

praskliny/ragády, puchýře, rány

vstupní brána
infekce, přechod d
ulcerace

hyperkeratózy

pod silnou
hyperkeratózou býv
často tkáňové poškoze

Každý převaz je příležitostí zkontrolovat celou nohu diabetika.

Absence bolesti, teplot, zimnic neznamená absenci problému

Edukační materiály

ČSLR

Česká podiatrická společnost

STRUČNÁ DOPORUČENÍ PRO PACIENTY S DIABETEM A SYNDROMEM DIABETICKÉ NOHY

PREVENCE A PÉČE O NOHY PRO DIABETIKY

ZAHOJÍME
WWW.ZAHOJIME.CZ

Česká společnost pro léčbu rány

DIABETES

Diabetes mellitus, nebo-li cukrovka, je celoživotní onemocnění projevující se zvýšenou hladinou cukru (glukózy) v krvi.

DOPORUČENÍ: udržení normální hodnoty krevního cukru (normoglykémie), léčba přidružených onemocnění a rizikových faktorů – léčba vysokého tlaku, vysokých tuků v krvi, snížení hmotnosti a stop kouření.

SYNDROM DIABETICKÉ NOHY

Syndrom diabetické nohy je jednou z nejobávanějších pozdních komplikací diabetu. Jedná se o postižení tkání nohy od kotníku směrem dolů, spojené s různým stupněm poškození cév a nervů u pacientů s diabetem. Často bývá přítomna infekce. V praxi se jedná nejčastěji o postižení kůže a podkoží (rány), kostí (záněty a/nebo poškození kostí – Charcotova noha) a stavy po amputacích. Onemocnění má tendenci k opakování a lze ho tedy považovat za „doživotní diagnózu".

DOPORUČENÍ: důkladná prevence, v případě vysokého rizika vzniku syndromu diabetické nohy nebo při jeho rozvoji je nutné sledování v podiatrické ambulanci (na doporučení diabetologa či praktického lékaře).

HLAVNÍ RIZIKOVÉ FAKTORY:

MOŽNÉ NÁLEZY NA DIABETICKÉ NOZE:

1

PÉČE O NOHY PRO DIABETIKY

CO DĚLAT, KDYŽ...

OBJEVÍTE DROBNÉ RÁNY NEBO PUCHÝŘE:

- omyjte vodou a mýdlem
- vydezinfikujte
- zalepte či překryjte sterilním čtvercem a fixujte obvazem

Pokud se rána nezlepšuje do 3 dnů nebo se zhoršuje, navštivte svého lékaře.

OBJEVÍTE JAKÉKOLIV ZNÁMKY INFEKCE NEBO ZHORŠOVÁNÍ RÁNY:

- otok, zarudnutí, zduření okolí, proteplení, prohloubení rány, zápach z rány, hnisavá sekrece, změna barvy rány, objeví se zimnice, zvýšené teploty až horečky, třesavky, hyperglykemie (vysoká hladina cukru v krvi)
- POZOR: Diabetik nemusí mít horečky, ale přesto již může mít závažný zánět!

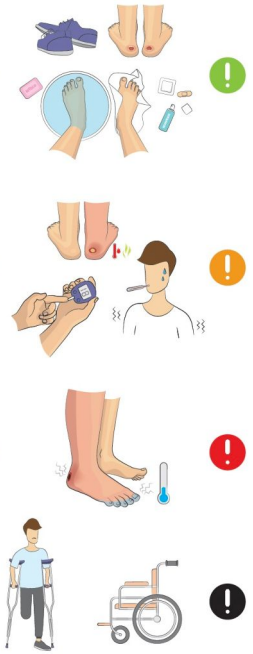
Navštivte svého lékaře do 24 hodin.

NÁHLE SE OBJEVÍ KTERÝKOLIV Z NÁSLEDUJÍCÍCH SYMPTOMŮ:

- nově otok
- chladná noha
- nově silná bolest
- změna barvy kůže
- nemožnost pohybu nohy

Ihned navštivte svého ošetřujícího lékaře nebo chirurgickou ambulanci či volejte 155.

Nedostatečná prevence, zanedbané rány, špatná kompenzace cukrovky, vysokého tlaku, hladiny cholesterolu v krvi, nespolupráce pacienta může vést k amputacím.

Hlavní autorka: PhDr. Adéla Holubová, Ph.D., MBA
Spoluautoři: prof. PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D., MUDr. Jan Stryja, Ph.D.; prof. MUDr. Samuel Vokurka, Ph.D; MUDr. Vladimíra Fejfarová, Ph.D.; MUDr. Miroslav Kolība, Ph.D., MBA, MHA, LL.M.
Datum vydání: 12. 12. 2024, 1. vydání, Sezimovo Ústí 2024
Grafika: Ing. Jana Valíková
Gramatická korektura: Mgr. Jana Francová
Tento materiál byl vytištěn za podpory firmy: L E R A M

ZAHOJÍME

Česká společnost pro léčbu rány

www.zahojime.cz

Jak správně fotit ránu v domácím prostředí?

ZAHOJÍME
WWW.ZAHOJIME.CZ

Vážení pacienti a rodinní příslušníci,

abychom mohli sledovat hojení rány a včas reagovat na změny, je pro nás důležitá kvalitní fotografie a další informace o celkovém stavu.

Níže najdete jednoduchý návod, jak na to.

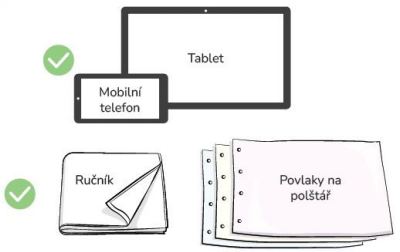
Ránu fotte při převazech, pokud si nejste jisti postupem převazu, můžete si stáhnout leták, který Vás procesem provede.

PROČ RÁNU FOTÍME

- Vidíme, jak se rána vyvíjí.
- Zjistíme, zda léčba funguje.
- Určíme, kdy je potřeba kontrola u poskytovatele zdravotních služeb.

CO BUDETE POTŘEBOVAT

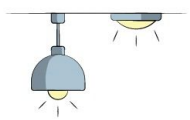
- **Zařízení s fotoaparátem** (mobilní telefon, tablet nebo jiné).
- **Jednobarevnou podložku** (např. ručník, povlak na polštář), upřednostněte světlou, nejlépe bílou barvu, aby barvy rány nebyly zkreslené (viz také pokyn na druhé straně letáku).

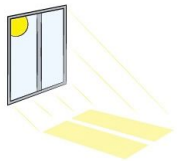
JAK PŘIPRAVIT MÍSTO PRO FOCENÍ

OSVĚTLENÍ

Je důležité, aby světlo bylo stejné v různou denní dobu. Proto pokud to jde, dodržujte následující kroky:

Zapněte stropní světlo a používejte vždy stejné osvětlení.

Vyhněte se přímému slunci.

Pokud je to možné zatáhněte žaluzie nebo závěsy, aby světlo bylo stejné v různou denní dobu.

Zabraňte dopadu stínů na oblast rány (např. od žaluzií, okolních předmětů, těla fotografující osoby).

EDUKAČNÍ MATERIÁLY

Edukační materiály Zahojíme, z.s., týkající se syndromu diabetické nohy jsou ke stažení zde:

www.zahojime.cz/prevence/informacni-materialy

Co si odnést?

Pět klíčových pravidel

1. Každý diabetik je potenciálně rizikový pacient.
2. Nepřítomnost bolesti, teploty, zimnice neznamená nepřítomnost problému.
3. Hyperkeratóza může skrývat ulceraci.
4. Podezřelé nálezy vždy konzultovat - PODIATRICKÁ AMBULANCE
5. Včasné rozpoznání zachraňuje končetinu - EDUKACE - ZAHOJÍME, Z.S.

PODIATRICKÉ AMBULANCE

Multioborová spolupráce

!!! pozor na rychlost !!!

DĚKUJI ZA POZORNOST

ZAHOJIME.CZ

DIAPODICARE.CZ

Fotografie - autorka

